

TRIBUNA

El paper dels municipis en la construcció de la pau

Carme Barbany

Can Jonch. Centre de Cultura per la Pau

Tots els actors són necessaris per a la construcció de la pau, cadascun desenvolupant el seu propi rol. Des de les ciutats es treballa en programes de foment de convivència i resolució pacífica dels conflictes, de cooperació i de suport a d'altres ciutats que pateixen situacions de guerra i violència. Aquesta experiència acumulada fa que les ciutats i les seves xarxes siguin reconegudes cada vegada més com actors rellevants a l'hora de cercar respostes contrastades, realistes i sostenibles que contribueixin a la construcció de la pau.

En un món que és global, tot el que succeeix, encara que sigui a milers de quilòmetres de distància de casa nostra, té incidència en les nostres vides. Els grans reptes que afronta la humanitat, com l'escalfament global i el canvi climàtic, les migracions, els desplaçaments forçats a causa de guerres i conflictes armats, tenen repercussions a nivell local. Unes conseqüències que es manifesten a les ciutats, a les quals els governs locals han de fer front.

Ara mateix som en un moment clau en el qual s'estan produint processos de renovació dels marcs de l'agenda mundial dels grans temes que preocupen la humanitat, com la pau i la seguretat, la sostenibilitat ambiental, les migracions o el desenvolupament. Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) aprovats per les Nacions Unides el mes de setembre de 2015, l'acord per a la lluita contra el canvi climàtic assolit a París el desembre de l'any passat o la nova agenda urbana que ha de sorgir de la Conferència d'Habitat III que tindrà lloc a Quito, a l'Equador, el proper mes d'octubre, han de marcar el camí que ha de permetre avançar cap a un futur que millori les condicions de vida de

les persones i del planeta.

Un futur que cal construir també des de la proximitat, des dels pobles i les ciutats. Els problemes globals esdevenen problemes locals, perquè és a les ciutats on viuen les persones. Les ciutats són el lloc on es pateixen els problemes globals i on es creen projectes per a fer-hi front. En aquest sentit, no és possible avançar en la solució als grans reptes que afecten la humanitat sense comptar amb el coneixement i l'experiència acumulada de les ciutats en la seva gestió del dia a dia. Cal una participació activa de les ciutats en els espais on es prenen les decisions i en la implementació de les solucions.

**“ No és possible solucionar els grans reptes
sense comptar amb el coneixement i
l'experiència acumulada de les ciutats en la seva
gestió del dia a dia ”**

Així ho han entès els governs locals i les seves xarxes, que han treballat intensament en l'agenda 2030 per al desenvolupament sostenible i ja estan en marxa per definir les línies de treball que han de fer possible l'assoliment dels 17 Objectius. La xarxa Ciutats i Governos Locals Units, en el document *Objetivos de Desarrollo Sostenible. Lo que los gobiernos locales deben saber*¹, afirma: “Tots els ODS contenen metes que estan directament o indirectament relacionades amb el treball diari dels governs locals i regionals. Els governs locals no haurien de ser vistos simplement com aquells que han d'implementar l'Agenda. Els governs locals són responsables polítics, catalitzadors del canvi i el nivell de govern millor situat per vincular els objectius globals amb les comunitats locals.”

També en la crisi de les persones refugiades que estem vivint hem pogut veure com des de les ciutats sorgeixen iniciatives solidàries per proporcionar una sortida a aquest drama humanitari. Solucions realistes i basades en les possibilitats i les voluntats de cadascuna d'elles. Propostes construïdes conjuntament des dels ajuntaments i des de

la societat civil, a partir del treball en xarxa i en cooperació amb altres ciutats i territoris. Programes d'acollida per a la població refugiada que moltes vegades van més enllà de l'acció que duen a terme altres nivells de govern. I això és possible perquè les ciutats compten amb el seu valor més important, la ciutadania.

Per què el compromís amb la construcció de la pau des de l'àmbit local?

Per la mateixa raó que els governs locals es preocupen i s'ocupen de l'assoliment dels ODS, s'impliquen en la lluita contra el canvi climàtic o en l'acollida de persones refugiades, cal que es comprometin amb la construcció de la pau. Perquè des dels municipis es dona resposta als efectes que els conflictes globals tenen en la vida i el benestar de la ciutadania, entenent que el primer deure que tenen els governs locals és treballar per la millora de les condicions de vida de les persones.

En aquest sentit, els municipis juguen un paper clau en la construcció de la pau i l'entesa entre les diferents cultures. Així ho va reconèixer el secretari general de les Nacions Unides, Ban Ki-moon, adreçant-se als alcaldes per la pau, el 4 de maig de 2010 a la seu de l'ONU a Nova York: "Construir un món el pau no comença pas a les sales de conferències de Nova York o Ginebra. Comença des de la base, als barris, a les comunitats. S'inicia amb líders de ciutats i pobles de tot el món. Comença amb vosaltres"².

“ Per a dur a terme polítiques de pau cal crear estructures adequades i que els valors de ciutat que s'impulsen siguin compartits amb la ciutadania ”

Efectivament, a les ciutats es treballa dia a dia en la construcció de la pau. Construir la pau a la ciutat vol dir garantir la cohesió social, el respecte als drets humans i el foment de la convivència. Significa fomentar la resolució pacífica dels conflictes i promoure el respecte a la diferència i l'entesa entre cultures. Una ciutat constructora de pau també

comparteix coneixements i experiències amb altres ciutats, treballa en xarxa en la recerca d'estratègies per aconseguir un món més just.

Hi ha, al nostre entendre, com a mínim dos elements claus sense els quals no és possible la implementació de polítiques de construcció de pau: el compromís i lideratge polític i la implicació de la societat civil i la ciutadania. Perquè per a dur a terme polítiques de pau cal crear estructures adequades, amb responsabilitats polítiques i dotació pressupostària. I cal comptar amb equips tècnics preparats per a implementar-les. És necessari, també, que els projectes i els valors de ciutat que s'impulsen siguin compartits amb la ciutadania.

El projecte de Granollers: ciutat oberta a la pau

El compromís amb la construcció de la pau i la recuperació de la memòria històrica a Granollers parteix d'un fet tràgic, el bombardeig que va patir la ciutat el 31 de maig de 1938, durant la Guerra Civil espanyola, que va provocar la mort de més de 200 persones en un sol minut. Prenent com a punt de partida que les ciutats que han patit bombardejos han de ser la força que lideri els moviments per a la consecució de la pau, Granollers va definir la seva pròpia estratègia de construcció de pau, que se sustenta en la memòria per a construir futur.

El Centre de Cultura per la Pau és l'espai des d'on s'impulsen les polítiques públiques entorn de la pau. Al Centre s'hi duen a terme activitats vinculades a la recuperació i difusió de la memòria històrica de la Guerra Civil i els bombardejos, la cooperació al desenvolupament i solidaritat, el foment del civisme i la convivència, el servei de mediació ciutadana, l'educació per la pau, la defensa drets humans i el treball en xarxa amb altres ciutats i diplomàcia municipal.

“ Alcaldes per la Pau lluita per aconseguir que les ciutats i la ciutadania no tornin a esdevenir mai més objectius militars, víctimes de la violència i

de les guerres ”

El Programa d'Actuació Municipal 2015-2019 marca com a uns dels eixos estratègics prioritaris la promoció de la cultura de pau. Això vol dir que hem d'integrar els valors de pau en tots els projectes de ciutat: a l'espai públic, posant en valor el patrimoni memorial; en els projectes educatius, a l'escola i també a les places i a les comunitats, amb visió de ciutat educadora; impulsant el coneixement dels orígens dels barris i de la seva gent i fomentant el sentiment de pertinença; promovent el civisme i la convivència en tots els àmbits; Treballant amb entitats de la ciutat per crear programes conjunts, com poden ser projectes de voluntariat, programes de solidaritat amb altres territoris o bé plans d'acollida de persones refugiades.

De la mateixa manera que es treballa en el foment de la cultura de pau dins la ciutat, es promou la participació de Granollers en xarxes internacionals vinculades a la defensa dels drets humans, la pau i el desarmament. Xarxes que serveixen per establir programes de cooperació amb altres municipis i per solidaritzar-nos amb ciutats que pateixen conflictes violents. Xarxes com Alcaldes per la Pau, que lluiten per aconseguir que les ciutats i la ciutadania mai més tornin a esdevenir objectius militars, víctimes de la violència i de les guerres.

Des de Granollers, conjuntament amb molts altres municipis que treballen, des de la singularitat de cadascun d'ells, en la implementació de polítiques i programes de foment de la pau, ens proposem continuar impulsant l'acció municipal per contribuir a assolir un món que rebutgi la violència i les desigualtats, un món més just, més solidari i en pau.

1. Objetivos de Desarrollo Sostenible. Lo que los gobiernos locales deben saber, CGLU (Ciudades y Gobiernos Locales Unidos).

2. Text complet de la intervenció del secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon.

Photography: Carme Barbany

© Generalitat de Catalunya